

[Vis mobilversjon](#)

Gris

- **Latinsk navn:** Sus scrofa (domesticus)
- **Familie:**grisefamilien
- **Rase:** Villsvin

Visste du at...

...en villsvin hann (galte) kan veie opp til 200 kg?

Grisene på Langedrag

Villsvinet er stamfaren til alle tamgriser. Den hører naturlig hjemme i skogsområder i Europa, Asia og Nord- Afrika, men har spredd seg med og uten hjelp til mesteparten av verden. Hvis den globale oppvarmingen setter inn for fullt, mener forskere den også vil bli vanlig i norsk fauna. I Sør- Sverige har villsvinbestanden økt eksplosivt de siste årene. I Norge er villsvin uønsket og dyret kan jaktes hele året, også i

ynkletiden. Hittil er det registrert noen streifdyr, men når en vet at en galte kan bevege seg opp til 10 mil per dag, er det forståelig at grensetraktene, og særlig Østfold, som er et typisk villsvinterreng, etter hvert vil få en fast bestand.

Galter hos villsvin veier gjerne opp mot 200 kg, noen ganger mer, og har støttenner voksende både fra underkjeven og overkjeven. Purker har ikke støttenner, og er som regel bare en tredjedel i størrelse i forhold til hannen. Villsvin kan være aggressive i vill tilstand, spesielt purker med unger, men vanligvis er de veldig sky. Ute i det fri lever de som regel i grupper på opptil 20 dyr, men større grupper kan forekomme, helt opptil 50 individer i en gruppe er sett. Gruppen består av purker og deres avkom, mens galtene lever alene utenom parringstiden. Det er vanlig for villsvin å få fem unger, men kull på så mange som 13 er kjent.

Forskjellen på villsvin og tamgris i tillegg til støttennene, er først og fremst hårveksten. Der mange tamgriser bare har en glissen bust, har villsvinet et tykt, stritt hårlag. Halen hos villsvinet er kort og rett, beina er lengere, kroppen kortere og hodet smalere enn hos tamgrisen. De er godt egnet for å raske sprinter og harde kamper med rivaler. Hos tamgriser finnes mange ulike farger, fra rosa til flekket til sort og helt hvit. Villsvin er alltid brunsorte, bortsett når de er små, da de har lyse striper og/ eller prikker i pelsen.

Villsvinet er først og fremst aktive i skumringen morgen og kveld, og hviler både natt og dag. De spiser alt de kommer over; nøtter, frukt og bær, planter, insekter, egg, avføring, reptiler, åtsler og til og med små dyr som de klarer å ta selv, som hjort og lam, men over 50% av føden består av underjordiske vekstdeler. Villsvinet har lengre tryne enn tamgriser, fordi de bruker det mer aktivt til graving i jorda. De roter opp bakken med nesen og spiser det som dukker opp. De liker også å grave seg ned! Villsvinet er et nøysomt dyr som tåler vær og vind godt.

Knappt noe dyr på kloden har etterlatt seg et slikt vell av ord og uttrykk som grisen, og paradoksalt nok er de fleste kontroversielle. På den ene siden finner man en flom av respekt, på den andre det motsatte. Grisen figurerer i såvel kunst som adlig heraldikk. Den brukes som et symbol på godt og vondt. Et begrep som «svinedyr» indikerer at noe er kostbart, og kanskje i overkant av hva man kunne forvente. «Din gris» gir assosiasjoner til noe urent eller uærlig. «Griseheldig» gir assosiasjoner til tilfeldig flaks og lykke. Dette og en rekke andre slike uttrykk er en klar indikasjon på at grisen har vært svært

betydningsfull for mennesket gjennom lang tid. I Kina har man sågar valgt å hedre grisen i sin kalender. I Norge har vi uttrykket «kjælegris» som understreker at grisen alltid har vært noe mer enn mat for oss.

Grisen har en fantastisk god luktesans, som med litt trening lar seg utnytte til enn rekke nyttige formål. I Sør-Europa brukes blant annet grisen til å finne trøffel med, selv om det har blitt mer og mer vanlig å bruke såkalte trøffelhunder til slike formål i moderne tid. Trøfler er en naturlig godbit for griser, som etter litt trening villig leter opp denne meget kostbare delikatessen. Griser med slik trening blir gjerne omtalt som trøffelgriser.

Det er også gjort forsøk med griser til å lete opp sprengstoff, våpen, narkotika og mat, alle med svært tilfredsstillende resultater (både med hensyn til hva den finner og tiden det tar å trene den opp). Grisen er imidlertid ikke like hendig og bevegelig som en hund, som derfor er bedre egnet til noen av disse formålene.